

Albertslund rådhus bliver 25 år

af Jørn Lemmich

I år er det 25 år siden byggeriet af Albertslund Rådhus startede. Rådhuset blev bygget i 1970/71 og taget i brug i to etaper 30. marts og 1. oktober 1971. Albertslunds tidligere kommunaldirektør fortæller om byggeriet og tankerne bag det. Rådhuset vakte dengang opsigt som et af landets mest moderne, og f.eks. ideen om en fællesekspedition er siden blevet efterlignet mange andre steder.

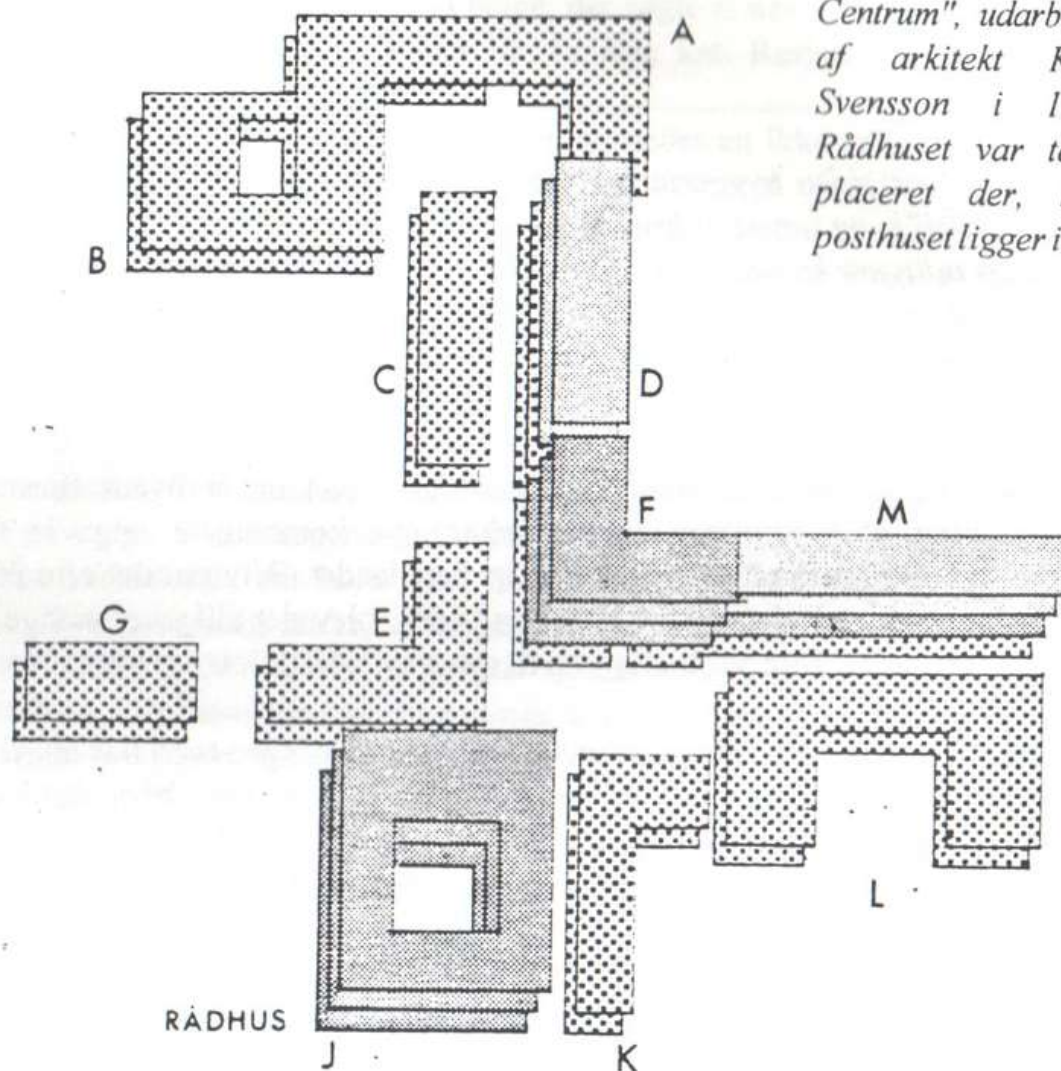
I ældre byer ligger rådhuset som regel midt på torvet og er byens fineste hus. Sammenlægning af kommuner og en række nye kommunale opgaver førte i 1970'erne til et boom i rådhusbyggerier over hele landet. Selv om det ofte ikke var muligt at lægge de nye rådhus på et centralt torv, blev det alligevel mange steder prætentiose byggerier, som skulle leve op til den gamle tradition om byens fornemste hus.

Da Albertslundbyen var på tegnebrættet, var der heller ingen tvivl hos arkitekterne om, at rådhuset skulle være et markant hus på Bytorvet. Der, hvor der i dag er posthus og bank, skulle rådhuset ligge med en kommunalbestyrelsessal på søjler i første sals højde ude på torvet. Det blev nu aldrig til noget. I Albertslund var tiden ikke til luksusbyggeri. Det viste sig også hurtigt, at grunden ikke var stor nok til et moderne rådhus. Udviklingen var løbet fra arkitekternes beregninger, som var lavet omkring 1960. Et forslag, om gøre rådhuset større ved at medtage førstesalen over apoteket og lave en bro over Skolegangen, løste langtfra pladsproblemet.

NØDVENDIGT AT BYGGE RÅDHUS

Det ambitiøse projekt blev opgivet, men man kunne ikke opgive at bygge et eller andet til administrationen.

I 1960 kunne man betjene byens 3.600 borgere fra et lille kommunekontor på Roskildevej 175 (ejes i dag af VEKS). Men da byudviklingen begyndte et par år senere, og befolkningen voksede eksplosivt med ca. 3.000 indbyggere om året, voksede administrationen lige så eksplosivt. Husets rammer blev sprængt, og der blev indrettet kontorer rundt om i byen, lige fra Albertslund Vest (Stensmosegård) til Centeret og Kanalgaden. Der var ingen mulighed for at leje større kontorlokaler med central beliggenhed. På det tidspunkt rådhusbyggeriet startede, måtte man endda, for

Fra "Bebyggelsesplan for Albertslund Centrum", udarbejdet af arkitekt Knud Svensson i 1964. Rådhuset var tænkt placeret der, hvor posthuset ligger idag.

at klare sig i byggetiden, sætte nogle pavilloner op ved Skolegangen.

Den store spredning af kontorerne var hverken praktisk eller økonomisk, men der var meget, som kommunen skulle bruge penge til i de år, og politikerne ville hellere bruge pengene til børn og fritid end til kontorbyggeri.

I 1969 var der næsten 20.000 borgere i kommunen, og situationen blev så uholdbar, at der måtte gøres noget for at få administrationen samlet, og kommunalbe-

styrelsen besluttede at bygge et rådhus.

STANDARDBYGGERI

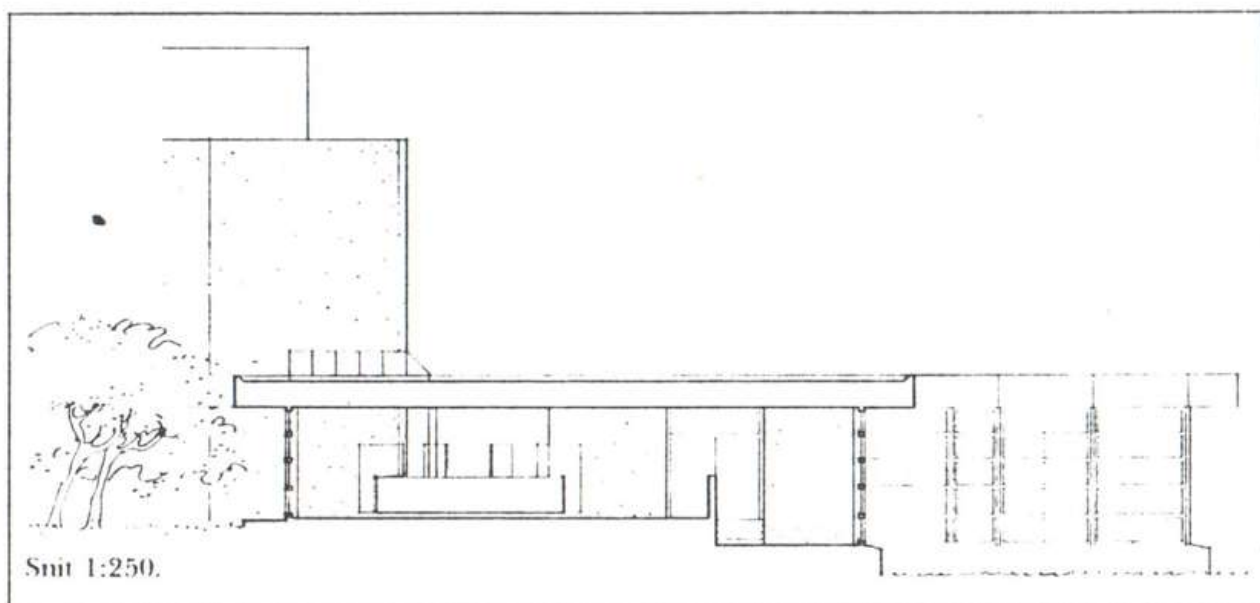
Forud for beslutningen lå mange overvejelser og undersøgelser. Der var flere forslag til placeringen, men man fandt hurtigt ud af, at den nuværende placering mellem Nordmarksallé og regnvandsbassinet var den bedste.

Det var også klart, at alle tanker om et fornemt rådhus var skrinlagt. Det skulle være et ganske almindeligt kontorbyggeri. Der var firmaer i kommunen, som kunne tilbyde at bygge haller i ét plan til kontorer. Her kunne så hele administrationen samles i et stort kontorlandskab. Det var billigt, men efter nærmere overvejelse syntes man alligevel ikke, at sådan en hal kunne indpasses i bebyggelsesplanerne for området. Man fulgte så et andet forslag om at opføre parallelle étageblokke med gavlen mod bassinet og forbinde blokkene med mellembygninger.

Efter at have set på forskellige elementbyggerier valgte kommunen *Rasmussen & Schiøtz*'s kontorhuse i 3 etager, og man bad *Fællestegnestuen* om at projektere en forbindelse mellem bygningerne. Kontorhusene var opført flere steder bl.a. til Roskilde Universitets Center. Fællestegnestuen havde projekteret i Albertslund syd, og kendte således både byen og dens elementbyggerier.

Mellembygningen skulle indeholde de udadvendte funktioner og en mødesal. Ganske vist havde kommunalbestyrelsen, som i mange år havde holdt møderne i en skole eller i andre lånte lokaler, været betænkelig ved at bygge en sal til sig selv, men man besluttede så, at man ville dele salen med borgerne, som kunne bruge den til kulturelle arrangementer, foreningsmøder og lignende.

I første omgang bestilte man 2 kontorblokke (på hver ca. 1800 m²), selvom det knapt dækkede behovet.

ET BILLIGT, MEN FUNKTIONSDYGTIGT RÅDHUS

Man kunne åbne kontorerne i den første blok 29. marts 1971. Mellembygningen var ikke helt færdig, men blev hurtig klar, og omkring 1. oktober blev den anden blok taget i brug, så man kunne præsentere det nye rådhus for borgerne ved åbent hus søndag den 9. oktober.

Der kom 1700 borgere for at se huset. Blade og aviser skrev samstemmende, at man havde fået et billigt, men funktionsdygtigt rådhus. Et af dagbladene omtalte i den forbindelse kommunens økonomi og skrev, at det var *"nok første gang en offentlig myndighed som en kommune i den grad har været pisket til mådehold"*.

Rådhuset havde kostet omkring 10 millioner kroner. Dengang kostede f. eks. en skole mere end 3 gange så meget.

Kommunalbestyrelsen havde oprindeligt besluttet, at holde en indvielsesfest med et beskedent traktement, og man havde inviteret repræsentanter for byggefirma, teknikere, nabokommuner m.v. Men der kom en kæp i hjulet. I forbindelse med drøftelse af det næste års budget foreslog borgmesteren, at man sparede to planlagte studierejser til England, og det førte til et modforslag om, at så måtte man også spare indvielsen. Borgmesteren ville nødig tilbagekalde de udsendte invitationer, men det blev han nødt til, for der blev i kommunalbestyrelsen flertal for at aflyse indvielsesfesten.

Huset fungerede tilfredsstillende, fordi der ikke var sparet på noget, som var nødvendigt for funktionen. Der var f.eks. elevator i blokkene af hensyn til gangbesværede. Besparelserne var nået ved at vælge standardhuse uden at komme med lange ønskesedler om specialindretning. Mellembygningen var individuelt byggeri og forholdsvis dyrere. Arkitekterne havde her "hævet niveauet" uden dog at gøre det luksuriøst.

FÆLLESEKSPEDITIONEN VAR NOGET HELT NYT

Brugervenlighed havde været et nøgleord for byggeriet, og borgerne mødte allerede denne brugervenlighed, når de trådte ind i rådhuset, hvor de blev modtaget ved to runde "øer" i forhallen. Den ene var blot en kassefunktion, men den anden, som man havde døbt "Fællesekspeditionen", skulle være indgang til alle rådhusets kontorer, ikke blot som information eller "forkontor", men her ordnede man også en række småsager, som det ikke var nødvendigt at gå videre med. Ordet "kvikskranke" kendte man ikke dengang, men funktionen var den samme. I dag, hvor mange rådhus har "kvikskranke" og andre aktiviteter, tænker man ikke længere på, at det dengang var en nyskabelse, som gæster kom langvejs fra for at studere. Selv om ideen var kommet fra administratimnen, var den ikke lige accepteret af alle medarbejdere, og

nogle ville nødtigt afgive kompetence til ekspeditionen. Sådanne problemer blev dog løst med tiden, men ekspeditionen kan stadig få tillagt flere områder, og det vil nok ske, når man i 25-året erstatter "øerne" med et nyt og større ekspeditionsområde i forhallen.

Også på andre områder mærkede borgerne brugervenlighed. Både mødesal og kantine blev flittigt brugt til foreningsmøder, kulturaftener, og meget andet, indtil der kom rigeligt med mødelokaler andre steder. Mødesalen, som havde et mindre operatørrum, var kommunens biograf, før Albertslundhuset blev bygget med de to biografer. Og så var der i forhallen hyggelige ventepladser med udsigt over søen, legehjørne til børnene og automat med forfriskninger.

Interiør fra skatteforvaltningen ved ibrugtagningen 1971.

STOP FOR UDBYGNING

Men man savnede noget mere plads, for den tredje blok var foreløbig sparet, og ejendomskontor og fritidsforvaltning måtte blive i "apotekerhuset" i centeret. Da det tredje kontorhus stod færdig tre år senere i 1974, var der næsten 30.000 indbyggere i kommunen, og der var igen kommet flere sagsmedarbejdere, så der blev stadig ikke plads til alle.

Opførelsen af plejehjemmet ALBO øst for rådhuset, har rent faktisk stoppet for udbygning med en fjerde blok. Måske kan der bygges ovenpå kontorhusene, og der har også været andre forslag fremme, men foreløbig har man klaret sig med et anneks i Albertslundhuset. Ved nogle ombygninger på rådhuset har man fordelt pladsen således, at den sidste afdeling i 1996 kan flytte til rådhuset fra centret, og alle egentlige rådhusfunktioner samles dermed i de 3 kontorhuse og anneksset.

Selv om det i 1996 er 25 år siden rådhuset blev taget i brug, er det stadig tidssvarende. I 1989 begyndte man på en gennemgribende renovering af både kontorblokke og forhal, og når den afsluttes i 1996, vil der atter stå et nyt og moderne rådhus.

ET HELDIGT VALG

Kommunalbestyrelsen satsede i 1969 på et billigt byggeri med standardhuse, og det arkitektoniske kom i anden række. Men det viste sig at være et heldigt valg, at man havde bedt Fællestegnestuen projektere mellembygningen, for det lykkedes på de 1200 m² at lave et spændende hus, som til trods for kontorhusenes dominans løftede hele byggeriet.

Fællestegnestuen havde udnyttet placeringen ved bassinet og delvis trukket bygningen ud i vandet, og ved samspil mellem vandet og de robuste materialer (i tidens stil: beton, træ, og cortenjern) opnåede man en særlig arkitektonisk effekt.

Mellembygningen er ikke sammenbygget med kontorhusene, men kun forbundet med nogle glaspartier. Den er på én gang et selvstændigt hus med sine egne funktioner og et overdækket fortov foran kontorhusene, som har hver deres "gadedør" ud til fortovet.

I bladet Arkitekten (nr.5 1975) fik rådhuset denne bedømmelse:

Den lave del af rådhusanlægget er placeret umiddelbart op til den store spejldam. Alene ved denne særplacering og helt uden monumentale virkninger får rådhuset sin identitet som byens "fineste" hus.